

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Dubium. I. Quo tempore præscribantur res mobiles?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

actiones reales, nempe rei vindicandæ datas, in quibus postremus dies aliqua sui parte cæptus, pro completo habetur. Ratio est, quia in his legibus constituitur priori domino in rem actio non sub hac conditione: si ipse intra tale tempus egerit, sed sub hac: si alius possessor non possederit tanto tempore; his præmissis;

DUBIUM. I.

Quo tempore præscribuntur res mobiles?

2396.

An te resolut. suppon. præcipuam, & adæquatam divisionem honorum in genere fieri in bona mobilia, & immobilia. Ambo, quamvis ad res etiam incorporeas extendantur, tamen (ut notat Molina tract. 2. D. 68.) propriè dicuntur res corporeæ: ita ut mobilia sint, quæ loco moveri possunt, ut animalia, vestes, pecunia, naves: immobilia, quo loco dimoveri nequeunt, ut prædia, domus, ager. Mobilium appellatione veniunt etiam census redimibiles, quos proinde, attento futuro eventu, & redemptionis tempore, inter mobilia numerat Garcia de benefic. p. 2. c. 5. n. 96. & alii: immobilium autem redditus annui, actiones ad immobilia, pecunia destinata ad emptionem prædiorum, &c. de quibus V. Pereyra in Elucid. l. 2. Elucidat. 6. de Bonis, ac fortunis à n. 745. Inter mobilia quædam sunt privatorum; quædam Ecclesiarum, vel inferiorum Romanæ Ecclesiæ, vel ipsius Romanæ Ecclesiæ. Procedit autem quæstio de his, quæ non laborant vitio, propter quod tempore ordinario præscribi non possint, ut notavimus à n. 2288. ut sunt res furtivæ, &c. de quibus à n. 2301.

2397.

Dicendum igitur, bona mobilia privatorum, etiam si pretiosa sint, cum titulo, & bona fide, de jure civili præscribi triennio; constat ex *Q. 1. institut. de usucap. & L. unic. C. de usucapione transform.* ubi Justinianus, correcturus jus antiquum, statuit, ut, si quis alienam rem mobilem, seu se moventem, in quacunque terra, bonâ fide, per continuum triennium detinuerit, firmo jure eam possideat, quasi per usucapionem acquisitam; &

paulo post: ut in omnibus justo titulo possessionis antecessoris justa detentio, quam in re habuit, non interrumpatur, licet ex titulo lucrativo ea cæpta sit. Ex hoc habetur, tempus ordinarium, quo de jure civili præscribuntur res mobiles privatorum, esse triennium.

Idem dicendum est, spectato jure canonico de rebus mobilibus Ecclesiatarum, Romanâ inferiorum; de hoc extat Authentica. *Quas actiones. C. de SS. Ecclesiis*, quæ sic loquitur: *quas actiones, alias decennales, alias vicennales & alias triennales præscriptio excludit; hæc, si loco Religioso competant, quadraginta annis excluduntur, usucapione triennii, vel quadriennii præscriptione in suo robore durantibus, solâ Romanâ Ecclesia gaudente centum annorum spatio, vel Privilegio.* Et quamvis hæc Authentica in vi legis civilis nihil operetur in ordine ad Ecclesias; operatur tamen in vi canonis, cum ab Ecclesia recepta sit. *16. q. 3. c. Placuit. 8.* ubi Gelasius Papa ait: *Placuit huic sanctæ, magnæque Synodo, ut res, & Privilegia, quæ Dei Ecclesiis ex longa consuetudine pertinent, & sive à divæ recordationis Imperatoribus, sive ab aliis Dei cultoribus in scriptis donata, & ab eis per annos 30. possessa sunt, nequaquam à potestate Præfulum eorum quæcunque persona secularis per potestatem subtrahat, aut per argumenta quælibet auferat: sed sint omnia in potestate, ac jussu Præfulis Ecclesiæ, quæcunque intra 30. annorum spatium ab Ecclesiis possessa fuisse noscuntur. Quisquis ergo secularium contra præsentem definitionem egerit, tanquam sacrilegus judicetur, & donec se correxerit, & Ecclesiæ propria Privilegia, seu res restituerit, anathema sit.*

Ubi not. quod hic tribuitur Gelasio, haberi etiam in Synodo octava, habita ab Hadriano II. c. 18. & ea citatur apud Anselmum, & Polycarpum: sed manuscripti codices Gratiani concordant cum vulgatis; ubi etiam notatur *V. secularium*, quod in vulgatis legebatur, *quisquis ergo Clericorum, & secularium*; sed absint illæ duæ voces, *Clericorum, vel*, ab aliquot vetustis, & ab ipso Concilio Manuscripto. In Concilio impresso legitur: *qui contra fecerit, ut sacrilegus judicetur, & donec talia privilegia, &c.* Accedit, ex c. ult. cad.

ead. caus. & quæst. ulterior confirmatio, ibi: *sed veneranda Romanae leges, divinitus per ora piorum Principum promulgata, rerum eius præscriptionem non nisi per centum annos admittunt; & hoc* (quod etiam res inferiorum Ecclesiarum cum titulo præscribantur trentio, *sacris canonibus in hoc approbationibus dispositionem legum, ac eam canonizantibus*) tradit communis Doctorum; cujus rationem reddit Castropalaus tom. 7. D. unica, p. 22. §. 1. n. 2. quia in præscriptione rerum, & actionum (quæ minore tempore durant, quàm decennio) adversus privatos, Ecclesiâ Romanâ inferiores, nullum privilegium habent; sic ille.

2400. Dubitari autem potest, an idem etiam procedat, quod res mobiles ipsius Ecclesie Romanae cum titulo, & bona fide triennali possessione præscribantur? obstat videtur textus in c. *ad audientiam*. 31. de præscript. ibi: *Respicentes insuper, ipsum negotium tangere principaliter Romanam Ecclesiam, contra quam non nisi centenaria præscriptio currit; in solutione prædicti censûs, & aliorum petitorum, condemnavimus partem adversam, &c. c. cum vobis, eod. ibi: licet tam legali, quàm canonicâ sit definitione statutum, ut contra Romanam Ecclesiam, quæ gaudet privilegio speciali, non nisi centum annorum præscriptio locum sibi valeat vindicare.* Cum ergo hi textus adeo sint universales, & indistinctè loquentes, & nullo textu possit ostendi restrictio ad res immobiles, credo (inquit Haunoldus) insistendo juri scripto, veriorē esse sententiam posteriorem; & ideo negativam sequuntur Panormit. c. *cum dilecta*, de confirm. utili, v. *Possessiones*, & alii. Verum, his non obstantibus:

2401. In hac quæstione parem esse conditionem Ecclesie Romanæ cum aliis inferioribus, tradunt complures, Molina, Layman, Sanchez, & alii, quos citat & sequitur Castropalaus cit. D. unica, p. 22. §. 1. n. 6. Idem tradit Pirhing h. t. n. 90. inter quos etiam est Cardinalis de Lugo, qui Romæ scripsit, utique gnarus eorum, quæ in Curia Romana obtinent, ut ait Haunold. tom. 1. tr. 5. n. 271. eandem opinionem specialiter ob ejus auctoritatem probabilem reputans; ratio sententiæ est. 1. ex cit. Authent. *quas actiones*, relata

n. 2398. quia quoad hunc casum Ecclesiâ Romana nullam in jure habet exceptionem, ut patet attentè consideranti dictam authenticam, à jure Ecclesiastico canonizatam, seu receptam.

Postquam enim ibi dictum est, quod, quanquam alias præscriptio temporis ordinarii (qualis est decennalis, vel vicennalis in aliquibus; in aliis triennialis) omnes actiones excludat; statim excipiuntur illæ, *quæ competunt loco religioso*, non quidem omnes, sed illæ tantum, quæ alias præscriptione decennali, vel vicennali excluduntur, & statuitur has non excludi præscriptione minori, quàm 40. annorum; dixi, *non omnes*; quia contra præscriptionem triennem non fit hæc exceptio, ut patet ex ipsis verbis legis, ibi: *usucapione tamen triennij, vel quadriennij præscriptione, in suo robore durantibus*; sub hæc ab eo, quod dictum est, actiones, *quæ competunt loco religioso*, non ordinario tempore decenni: vel vicennali excludi; sed requiri, & sufficere tempus longissimum, nempe 40. annorum, subjungit lex alteram exceptionem *Ecclesie Romanae*, & statuit, quod contra istam non sufficiat præscriptio temporis etiam longissimi, seu quadragenaria; sed requiratur centenaria; quæ expositio maximè confirmatur ex eo, quod hæc Authentica desumpta sit ex Novella 9. Justiniani, quæ de præscriptione temporis longissimi loquitur; ergo ut concordet Novellæ, intelligi debet exceptio *Ecclesie Romanae* ab eo, quod dicitur de præscriptione temporis longissimi contra alias Ecclesias, ut scilicet in hoc excepta sit Ecclesiâ Romana.

Ad rationes in contrarium Resp. quando in jure dicitur, contra Ecclesiam Romanam non valere præscriptionem, nisi centenariam, intelligi de præscriptione immobilium; tum quia triennialis, ut dictum est, etiam posita illa exceptione Ecclesie Romanæ, *durat in suo robore* per dict. Authent. & eò solum respicit, ut illam eximat à tempore longissimo, quod sufficit contra inferiores Ecclesias; tum quia textus in c. *ad audientiam* expressè procedit de casu præscriptionis censu annui, ibi: *concessisse singulis annis 40. solidi denariorum*; census autem annui veniunt appellatione immobilium ex n. 2396. ergo; eodem sensu accipiendum est c. *Cum*

vobis; nam ibi non agebatur de re nobili, sed de præscriptione *subjectionis*, quam ex nobium Gandersheimense allegabat contra Ecclesiam Hildesensem, quæ immediatè spectabat ad Ecclesiam Romanam, ut notat Gonzalez in cit. c. *Cum vobis*, n. 6.

2404.

Præter dicta not. 1. ut præscriptio triennalis procedat, requiri non solum bonam fidem, sed etiam titulum, haberi ex L. *Celsus*. ff. de usucapionib. & ex L. *nullus* C. de rei vindicat. & notavit Covarr. aliis relatis ad reg. *possessor*. 2. p. §. 2. n. 5. *Molin.* tr. 2. D. 68. *Lessius* l. 2. c. 6. d. 7. n. 22. *Paul. Layman* l. 3. sum. sect. 5. tr. 1. c. 8. n. 23. *Sanchez* l. 2. sum. c. 23. n. 94. an autem possit esse titulus solum *presumptus*, vel debeat esse saltem *coloratus*, vel *existimatus*; constat ex ante dictis.

2405.

Not. 2. triennium, requisitum pro præscriptione rerum mobilium, intelligendum esse, cum mobilia per se præscribuntur; fecus si *accessorie* præscriberentur; nam præscripto principali v. g. fundo, fructus ex illo percepti præscripti sunt, ut constat ex L. *eos* 26. in fine, C. de usuris, tamen triennium non decurrerit; ita *Sanchez* cit. n. 95. excipe tamen *res furivas*, & *vi occupatas*; nam cum habeant vitium, non præscribuntur tempore ordinario, de quibus V. dicta d. n. 2301.

2406.

Not. 3. in præscribendis fructibus alicujus fundi, bona fide possessi, titulum generalem pro suo, sufficientem esse; quia hi *accessorie* ad fundum præscribuntur, ut docuit *Baldus* L. 1. n. 8. *Cod. de usuris*, & fructibus legatorum; *Covarr.* l. 1. *variar.* c. 3. n. 7. *conclus.* 4. *Cardin. Fuschus* tom. 4. *conclus.* 489. n. 4. & *conclus.* 492. n. 18. & *Sanchez.* l. 2. *Decal.* c. 23. n. 94.

2407.

Not. 4. quando supr. n. 2404. diximus ad hoc, ut mobilia præscribantur triennio, præter bonam fidem requiri etiam *titulum*, non excludi eorum præscriptionem *sine titulo*, nisi pro tempore *ordinario*; non autem longissimo 30. annorum; sic ex communi sententia *Molina* tom. 2. D. 68. in fine; *Lessius* l. 2. c. 6. d. 7. in fine; *Layman* cit. c. 8. n. 28. *arg. L. 3. C. de præscript.* 30. vel 40. annorum. Si enim ibi cavetur mobilia eo temporis decursu præscribi, tacite supponitur mobilia eo-

dem præscribi debere, cum præscriptio immobilium difficilior sit.

DUBIUM II.

De triennali præscriptione beneficiorum.

DE hac extat talis regula Cancellariæ, quæ est 33. & communiter vocatur *de triennali*, cujus verba sunt: *si quis quacunquè beneficia Ecclesiastica, qualiacunque sint, absquè simoniaci ingressu, ex Apostolica, vel ordinaria collatione, vel electione, & electionis hujusmodi confirmatione, seu presentatione, & institutione illorum, ad quos hujusmodi beneficiorum collatio, provisio, electio, & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacificè possederit, dummodo in beneficijs, si dispositioni Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore juris clausa, reservata fuerint, se non intruserit, super eisdem beneficijs taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes de beneficijs ipsis, sic possessis, factas irritas, & inanes censeat decrevit antiquas lites super illis motas, penitus extinguentes.*

Ex hac regula habetur, quod præscriptio longi temporis, de qua in seqq. commutata sit in triennem, sed habentem 8. condiciones in regula expressas, inter quas est *possessio bonæ fidei* (nam sine bona fide nulla præscriptio procedit ex num. 2331.) quæ, cum sit conditio generalis in hac materia; illi regulæ hoc ipso tacite inest; & quamvis aliqui velint, non requiri bonam fidem (quod Rota sic quandòque judicaverit) rectius distinguitur, Rotam egisse de bona fide *juridica*; non *Theologica*; & iudicaturam ejus accipiendam de illa; non ista; quia jus sacrum non præstat beneficium possessioni *cum peccato*.

Altera conditio est, ut beneficium ab eo possideatur; atquè adeo exigitur ejus *possessio*; de qua jam supra dictum est; tertia conditio est, ut sit possessio *pacifica*; hæc autem est, quando habetur *bene-*